Factsheet
Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

1 februari 2023

1. Dit is het Toekomstscenario

Het Toekomstscenario beoogt een nieuwe werkwijze voor kind- en gezinsbescherming, waarin gezinsgericht en in samenhang met alle betrokkenen wordt ingezet op eerdere en passende hulp aan alle leden in een gezin. In elf proeftuinen beproeven we deze gezinsgerichte aanpak:

- Een gezin heeft een vast contactpersoon in de wijk, met wie de gezinsleden een band opbouwen.
- De gezinsleden hoeven hun verhaal maar één keer te vertellen en zien telkens het vertrouwde gezicht terug.
- Als het nodig is, werkt hun vaste contactpersoon samen met een vast conctact persoon uit een team van experts en hulpverleners.
- Dat team kijkt naar onderliggende oorzaken en organiseert hulp op maat voor alle gezinsleden.
- Zij houden elkaar goed op de hoogte en delen de informatie, ook met de gezinsleden.
- Voor het gezin is er een duo van het vaste contactpersoon uit de wijk en het vaste contactpersoon uit het team experts het aanspreekpunt.

Zo zoeken hulpverleners samen met het gezin gericht naar oplossingen. Er is eerder en beter passende hulp en bescherming.

2. Tijdlijn

September 2020
Kwartiermaker start met de ontwikkeling van het Toekomstscenario.

April 2021
Het Toekomstscenario wordt aangeboden aan de Tweede Kamer.
Start consultaties:
- Internetconsultatie
- Dialoogtafels met cliënten en professionals
- Interviews met experts

November 2021
Oprichting programmateam Toekomstscenario.

December 2021
Zes proeftuinen gaan aan de slag met het Toekomstscenario.

April 2022
Start uitvraag voor nog eens 5 proeftuinen.
Start vervlechten Geweld hoort nergens thuis in het Toekomstscenario.

Augustus 2022
Vier ervaringsdeskundigen sluiten zich aan bij het programmateam

September 2022
David Lamas sluit als programmadirecteur aan bij het Toekomstscenario.
De opdrachtgevers onderschrijven de besluiten die betrokken organisaties, inclusief de ministeries en gemeenten, samen met het programmateam hebben voorbereid.

Oktober 2022
Vijf nieuwe proeftuinen krijgen groen licht om te starten voor het Toekomstscenario.

Februari 2023
De vijf nieuwe proeftuinen van het Toekomstscenario gaan van start.

3. Dit zijn onze basisprincipes

Gezins-gericht

- De blik is breed, kind en volwassenen van 0-100.
- De inzet draait om het kind, broers en zussen en overige gezinsleden, om hun zorgen en voorgeschiedenis.
- Bij (ernstige) zorgen over de thuissituatie is het belang van het kind altijd de eerste afweging.
- Integraal werken is het uitgangspunt: combinaties van hulp, (V-GGZ) zorg, bestaanszekerheid en gedwongen maatregelen, met steun uit het eigen netwerk.
- Beslissingen worden genomen in samenspraak met het kind en het gezin.
- Er wordt gewerkt met de Visie gefaseerd samenwerken aan veiligheid en een structurele een aanpak voor gezinnen/huishoudens met de meest complexe problematiek (MDA++).
- Er wordt gewerkt met het Kwaliteitskader werken aan veiligheid. Deze wordt geüpdate en verder gebracht in de regio's.

Rechts beschermend en trans-parant

- De rechtsbescherming en rechtsgelijkheid is geborgd. De procedures bij het gedwongen kader en klachten zijn transparant en navolgbaar. Besluiten komen zorgvuldig tot stand met hoor en wederhoor.
- De kennis en visie hoe te handelen bij zorgen over onveiligheid en bij ontwikkelingsbedreiging, is eenduidig en beschikbaar.
- Deskundige en onafhankelijke cliëntondersteuning is beschikbaar.
- Het is helder waar (jong)volwassenen en kinderen in de eigen lokale structuur terecht kunnen voor advies en bij vragen en zorgen.
- Praten en schrijven is feitelijk en gebeurt in begrijpelijke en duidelijke taal.
- Er is één gezamenlijk en actueel dossier voor het gezin waar betrokken professionals mee werken.

Lerend

- Continu (reflectief) leren om steeds beter te worden is onderdeel van het dagelijks werk voor alle betrokkenen in het werkveld van kind- en gezinsbescherming.
- Daarbij hoort ook ruimte voor innovatie en doorontwikkeling van het vak, bijvoorbeeld in pilots en proeftuinen.
- Er ligt een stevige verbinding tussen praktijk en structureel onderzoek (feiten en cijfers inzichtelijk), met onderwijs en wetenschap.

Eenvoudig

- Er is een vaste professional betrokken bij het kind en het gezin, die hulp en ondersteuning biedt.
- Er zijn geen overdrachten. Veiligheids- of andere expertise wordt toegevoegd en is zo lang als nodig betrokken.
- Dichtbij en toegankelijk georganiseerd.
- Toezicht, sturing en financiering van het stelsel is passend bij de eenvoud van het systeem.
- Er wordt ingezet op integrale sturing bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

4. Onze proeftuinen

WEST-BRABANT WEST

Focus

- Doorontwikkeling van het Veiligheidsteam richting het Toekomstscenario, inclusief hulpverlening aan volwassenen.
- Uitwerking van de veiligheidskaart, in verbinding met de rechtspraak.
- Doorontwikkeling van het dashboard voor monitoring/IV-strategie.

Projectleider: Madelon van Vliet (M.van.Vliet@roosendaal.nl)

DOWNLOAD HIER HET FACTSHEET VAN DE PROEFTUINEN

PROEFTUIN ZEELAND: 'VAART IN VEILIGHEID'

Focus

- Werkzame elementen van één klantroute ontwikkelen.
- Beschrijving van de benodigde competenties van de professionals.
- Implementatieplan waarmee Vaart in Veiligheid in 2022 operationeel wordt.
- Bestuurlijke commitment en betrokken Zeeuwse gemeenten.
- Toewerken naar één onderzoeksformat (i.c.m. Actieplan Feitenonderzoek).

Projectleider: Michiel Grünwald (michiel.grunwald@haute-equipe.nl)

ROTTERDAM-RIJNMOND: 'WIJ DOEN HET BETER'

Focus

1. Jeugdcriminaliteit

- Signaleren en samenwerken bij dreigende (criminele) ontwikkeling.
- Verbeteren van het proces met lokale teams

2. Onderzoek

- Het ontwikkelen en operationaliseren van één onderzoek en plan.
- Onderzoeken naar afweging van verschillende justitiële maatregelen.

Projectleider: Marieke Kleinjan (info@mariekekleinjan.nl)

PROEFTUIN AMSTERDAM: 'BLIJVEND VEILIG'

Focus

- Uitwerken van de verbinding met de volwassenen-GGZ.
- Intensieve samenwerking met het lokale veld bij veiligheidsvraagstukken.
- De IV-strategie verder uitwerken.

Projectleider: Janneke van Eijk (janneke@vaneijkmanagement.nl)

FOODVALLEY: 'BOUWSTENEN VOOR DE TOEKOMST'

Focus

- Samenwerking preventief kader en gedwongen kader.
- Vormgeven regionaal veiligheidsteam.
- Uitwerken van de verbinding met de volwassenen-GGZ en vrouwenopvang
- Netwerksynergie: proces van leren en reflecteren op operationeel, tactisch en strategisch en bestuurlijk niveau.

Projectleider: Mariska van der Steege (info@mariskavandersteege.nl)

4. Onze proeftuinen

PROEFTUIN UTRECHT: 'NETWERK KIND- EN GEZINSBESCHERMING'
PROEFTUIN UTRECHT-WEST: 'BESCHERMING IN BEWEGING'

Focus

- Rechtsbescherming uitwerken.
- Uitwerken van de verbinding met de volwassenen-GGZ.
- Input leveren voor kennisontwikkeling m.b.t. professionele oordeelsvorming en het voorkomen van uithuisplaatsingen.

Projectleiders: Quirien van der Zijden (quirien@partnersinjeugdbeleid.nl)
Adri van Montfoort (avm@thuisbasis.nl)

GELDERLAND ZUID

- Verbinding met de volwassenen-GGZ en bestaanszekerheid verder vormgeven.
- Vanuit de praktijk de "verklarende analyse" verder ontwikkelen.
- Onderzoek naar hoe de gezinsadvocaat meerwaarde heeft binnen het multi-expert team en de verklarende analyse.
- Onderzoeken en beproeven hoe gezinsgerichte juridische interventies ingezet kunnen worden.
- Koppeling met de regio West-Brabant West voor het ontwikkelen van een
- netwerkdossier.

Projectleiders: Nadieh Pennings (Nijmegen) - n.pennings@nijmegen.nl
Marco de Bont (Zaltbommel) - mdebont@zaltbommel.nl

FLEVOLAND

Focus

- Doorontwikkelen van de verklarende analyse
- Koppeling met de volwassenen-GGZ
- Koppeling tussen het lokaal team en het Regionaal veiligheidsteam

Projectleider: Channa Al (channa.al@bmc.nl)

HART VAN BRABANT

Focus

- Verbinding met de volwassenen-GGZ en bestaanszekerheid verder vormgeven.
- Vanuit de praktijk de "verklarende analyse" verder ontwikkelen.
- Onderzoek naar hoe de gezinsadvocaat meerwaarde heeft binnen het multi-expert team en de verklarende analyse.
- Onderzoeken en beproeven hoe gezinsgerichte juridische interventies ingezet kunnen worden.
- Koppeling met de regio West-Brabant West voor het ontwikkelen van een
- netwerkdossier.

Projectleider: Ingrid van Gooi (ingrid.van.gool@tilburg.nl)

4. Onze proeftuinen

ZAANSTREEK WATERLAND

Focus

- Inzet volwassenen-GGZ
- Gebruik verklarend analyse
- Gezinsgerichte juridische interventies
- Monitoring

Projectleiders: Astrid Wenneker (a.wenneker@zaanstad.nl)
Daphne Wolthuis (daphne.wolthuis@waterland.nl)

FRIESLAND

Focus

- Goede en tijdige verbinding tussen zorg en straf. Inzicht in gezinsgerichte juridische interventies in het RVT door met de jeugdreclassering.
- Het RVT gaat een nauwe samenwerking aan met het MDA++.
- Onderzoek in het RVT naar een nieuwe passende aanpak van complexe scheidingen.

Projectleider: Madieke Wiegersma (madieke.wiegersma@sdfryslan.nl)

> **"Wij – als gezamenlijk opdrachtgevers en ketenpartners – kunnen het maar één keer goed doen voor de kwetsbare kinderen, gezinnen en huishoudens. Dit is het moment!"**
>
> Marcelle Hendrickx
> Bestuurlijk opdrachtgever VNG

5. Wie zijn er betrokken?

De opdrachtgevers

Franc Weerwind
Minister voor Rechtsbescherming

Maarten van Ooijen
Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Marcelle Hendrickx
VNG - Bestuurlijk opdrachtgever

Partners

- Veilig Thuis
- Raad voor de Kinderbescherming
- Lokale teams
- Gemeenten
- Gecertificeerde Instellingen
- Ervaringsdeskundigen
- GGZ
- Kennisinstituten (waaronder NJI, Movisie en CCV)
- Inspecties IGJ en IJ&V
- SKJ
- Politie
- Openbaar Ministerie
- Rechtspraak
- Vrouwenopvang
- Zorg- en Veiligheidshuizen
- Schuldhulpverlening
- Associatie Wijkteams
- (Jeugd)reclassering

Programmateam

Het landelijk programmateam bestaat uit professionals uit het maatschappelijk veld, juristen, communicatieadviseurs en programmaondersteuners.

DOWNLOAD HIER HET OVERZICHT VAN HET PROGRAMMATEAM

Ervaringsdeskundigen

Ervaringsdeskundigen hebben een belangrijke brugfunctie tussen systeem- en leefwereld, theorie en praktijk, hulpverlening en (cliënt)systeem. Dit zijn de vier ervaringsdeskundigen die aangesloten zijn bij Toekomstscenario:

René Haring

Hameeda Lakho

Susanne Slikkerveer

6. Ontmoeten en leren

Een van de belangrijkste basisprincipes van het Toekomstscenario is leren, met elkaar en van elkaar. Daarom organiseren wij het hele jaar door Meet Ups voor professionals, proeftuinen, regio's en partners.

> **"We moeten naar de integrale aanpak die het Toekomstscenario voorstaat, waarin de onderliggende factoren als het gebrek aan bestaanszekerheid, onderliggende trauma's, psychische problemen en verslaving in samenhang aangepakt worden."**
>
> David Lamas
> Programmadirecteur Toekomstscenario

7. Zo vertellen wij ons verhaal

De website
Op onze website, onderdeel van Voor Jeugd&Gezin, lees je alles over het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Je vindt er handige documenten in de Toolkit, inclusief een overzicht van ons team met alle contactgegevens.

De nieuwsbrief
Elke vier weken sturen we een nieuwsbrief uit, met daarin een update van alles rondom het Toekomstscenario. Bekijk hier alle nieuwsbrieven van het afgelopen jaar en meld je hier aan om op de mailinglijst te komen.

Het Toekomstscenario in een notendop
In deze animatie leggen we kort uit waar het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming voor staat: eerder passende hulp aan álle leden in een huishouden waar problemen zijn – voor iedereen, van 0 tot 100 jaar en in elke denkbare gezinssamenstelling.

De documentaire
Wat betekent het werken volgens het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming voor gezinnen en voor professionals? Daarover gaat de film 'DICHTERBIJ, perspectief op een effectieve kind- en gezinsbescherming.'

Het verhaal van Mariëlle
In deze film vertelt Mariëlle haar aangrijpende verhaal over hoe zij te maken kreeg met huiselijk geweld. Een verslag van de hulpverlening, die in eerste instantie niet op gang kwam. Pas toen alle betrokken partijen gingen samen werken, werden er voor Mariëlle en haar kinderen goede oplossingen gevonden.

De podcasts
Het Toekomstscenario laat graag mensen aan het woord uit het veld van de kind- en gezinsbescherming, zoals onze kwartiermaker Willemijn Helmich, jeugdpsychiater Floortje Schepers, hoogleraar sociaal beleid Jan-Kees Helderman, professionals Carry en Barend en vele anderen.